

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΩΘΙΝΟΣ

Δημήτριος Μιζγκούλιw

Άγγελος Εωθινός

82 Ποιήματα

Μετάφραση
Αγγελική Πελωριάδου

Επιμέλεια έκδοσης
Βασίλης Αργυριάδης

Επιμέλεια κειμένου
Ευγενία Κριτσέφσκαγια

Έw πλώ

Τίτλος πρωτοτύπου: “Утренний ангел”

© Дмитрий Мизгулин

© (Για την ελληνική έκδοση) Εκδόσεις Έν πλώ

Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60

Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238

e-mail: info@enploeditions.gr

www.enploeditions.gr

facebook.com/enploeditions.gr

Α΄ έκδοση: Ιούνιος 2013

ISBN: 978-960-9550-29-1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος: Η γεωγραφία της ψυχής του Δημήτρη Μιζγκούλιν.....	11
1. «Της μνήμης μας μακρόσυρτο φως».....	29
2. Ο Κήπος της Ταυρίδας.....	31
3. «Εκείνη τη μέρα έφευγα από τη Ρίγα για το σπίτι».....	35
4. «Μετά τη μπόρα πρασινίζουν οι πλαγιές».....	37
5. «Η ομίχλη απλώνεται στο βάθος της κοιλάδας».....	39
6. «Υπάρχει κάτι μικρότερο απ' την αγάπη».....	41
7. «Νύχτα έρχεται η άνοιξη στην πόλη».....	43
8. «Δεν είναι εύκολο να μιλάς με την εποχή στον “ενικό”».....	47
9. «Ξεχασμένο νεκροταφείο».....	49
10. Στιγμιότυπα από ντοκιμαντέρ.....	53
11. Μετά το κυνήγι.....	55
12. «Αυτή η πόλη μέσα στην ομίχλη των φθισικών, θαμπών νυχτών».....	59
13. «Κουρασμένος πάλι από την ανούσια ζωή».....	63
14. Ταραχές.....	65
15. Στον ναό του Θεοδώρου του Στρατηλάτου.....	69
16. Συνάντηση.....	73
17. «Είπε ο προφήτης: “Μη ζήσεις μέσα στο ψέμα”».....	77
18. Ζωή.....	79
19. «Όλοι οι λαοί έχουν γιορτές κι εργασίμες».....	81
20. «Ώρα με την ώρα η μέρα περνά».....	83
21. «Χειμωνιάτικος δρόμος».....	85
22. «Ποιο έτος μας φέρνουν οι θύελλες;».....	87
23. «Από το πουθενά στο πουθενά».....	89
24. «Με τα χρόνια όλο και πιο δύσκολα γράφω».....	91
25. «Όλοι έχουμε ανάγκη τη σταθερότητα».....	93

26. «Η ζωή μου είναι ελπίδα κι αμφιβολία».....	95
27. «Αγωνίζεσαι να βρείς την αλήθεια».....	97
28. «Ζώντας σε εποχή αλλαγών».....	99
29. «Και πάλι η λογομαχία σας για τη μοίρα».....	103
30. «Πάλι επιστρέψαμε στην πρωτόγονη εποχή».....	105
31. «Στη ματαιότητα του αιώνα που φεύγει».....	107
32. «Στην άνεση συνήθισε η Ευρώπη».....	109
33. «Στροβιλιζόμενοι στην παγκόσμια πλημμύρα».....	111
34. «Βαρύ το φεγγάρι».....	113
35. «Γράφω τα ποιήματα με τα χιλιόμετρα».....	115
36. Σταράγια Λάντογκα.....	117
37. «Το πρωί χιόνισε. Πάγωσαν οι λακκούβες».....	119
38. Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος.....	121
39. «Μην ανοίγεις την τηλεόραση, δεν χρειάζεται».....	123
40. «Υπήρχε κάποτε η Πατρίδα. Μα τώρα».....	125
41. «Πρέπει να εκτιμούμε τη στιγμή».....	127
42. «Θεέ μου, πόσο κουρασθήκαμε όλοι».....	129
43. «Θα γεμίσεις τη ζωή με τέτοια ματαιότητα».....	131
44. Χειμωνιάτικη παραλία.....	133
45. «Στολισμένο με φώτα το χριστουγεννιάτικο δέντρο».....	135
46. «Ο άνθρωπος φοβάται το σκοτάδι».....	137
47. Βιογραφία.....	139
48. «Σύντομα θ' αφήσουμε τον κάτω του φεγγαριού κόσμο».....	143
49. «Τη νύχτα δεν κοιμάμαι καλά».....	145
50. Σιδηροδρομικός σταθμός.....	147
51. Στο παλιό βασιλικό αστεροσκοπείο.....	151
52. Άθως.....	153
53. «Να, επιτέλους, κι ο χειμώνας».....	157
54. «Και σημαία έχουμε τώρα και ύμνο».....	159

55. «Αφού έθαψα τον πατέρα και τη μητέρα».....	163
56. «Όταν είναι η κακοκαιρία στο κατώφλι».....	165
57. «Δόξα τω Θεώ - όλα τα 'χω μαζί μου».....	167
58. «Εσβησε το νεφικό ίχνος».....	169
59. «Απεγνωσμένα κουρασμένος από την πρόοδο».....	171
60. Εκβολές.....	173
61. «Βιάζομαι να εκφραστώ».....	177
62. Άνοιξη.....	179
63. «Αυτή τη βραδιά δεν θα μιλήσουν για πρόοδο».....	183
64. «Εδώ και καιρό ρωσική ανάσα δεν μυρίζει».....	185
65. «Αφανίστηκε ο Φεβρουάριος χωρίς ίχνος».....	187
66. Ταξίδι.....	189
67. «Εκλεψαν την αγαπημένη ευτυχία».....	195
68. «Γράφε, γράφε, συγγραφέα».....	197
69. «Υπήρξε μια υπέροχη εποχή».....	199
70. «Στη ζωή μας όλα είναι πολύ απλά».....	201
71. Ρωσικό Διάστημα.....	203
72. «Κουρασμένα χτυπά η καρδιά».....	207
73. «Χειμώνας' και δόξα τω Θεώ».....	211
74. «Οι ματιές τους συναντήθηκαν - και να».....	213
75. «Δεν χρειάζομαι αγάπη και συμπόνια».....	217
76. «Τ' αστέρι έλαμπε πάνω απ' τη στροφή του ποταμού».....	219
77. «Για τον Θεό τίποτα δεν είναι περιττό».....	221
78. «Η ποίηση δεν γράφεται, την ακούς».....	223
79. «Στην ομίχλη πριν την αυγή λιώνουν».....	225
80. «Γιατί, πες, γκρινιάζοντας και βασανιζόμενοι».....	229
81. «Προχωρούσε κόντρα στο πλήθος».....	233
82. «Αναπολείς' στη μνήμη δεν έρχονται ημερομηνίες».....	237

Πρόλογος

Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΙΖΓΚΟΥΛΙΝ

Για τον Δημήτρη Μιζγκούλιν μπορείς να μιλήσεις με δύο τρόπους: ως ποιητή της Πετρούπολης, ως ποιητή της Γιούγκρα. Έτσι, για παράδειγμα, μιλούν γι' αυτόν στο Ίντερνετ στα κριτικά άρθρα. Αλλά η αληθινή ποίηση είναι ευρύτερη από την τοπική γεωγραφία, γιατί ως βάση έχει τη γεωγραφία της ψυχής. Επιλεγμένα ποιήματα του ποιητή βγήκαν το 2005 από τις εκδόσεις «Χουντοζεστβίναγια λιτερατούρα» υπό τον τίτλο «Γεωγραφία της ψυχής», ακολούθως από τον ίδιο οίκο το 2006 βγαίνουν τα «Επιλεγμένα

έργα». Και τα δύο βιβλία, πέρα από τις εκδοτικές τους αρετές έχουν το κύριο: έχουν τεράστια απήχηση. Πείστηκα γι' αυτό προσωπικά, όταν μοίρασα πάνω από 50 αντίτυπα αυτών των εκδόσεων σε ανθρώπους των πιο διαφορετικών επαγγελματιών, διαφορετικού πνευματικού επιπέδου. Αποτέλεσμα: ούτε μια αρνητική αντίδραση, αντίθετα, ζητούσαν κι άλλο. Το μυστικό αυτής της επιτυχίας είναι απλό: οι στίχοι του Δημήτρη Μιζγκούλιν είναι προσιτοί σε όλους, πράγμα χαρακτηριστικό μόνο όταν η ποίηση έχει λαϊκό χαρακτήρα, πολλαπλασιαζόμενο με το ταλέντο και την ιερή σχέση με τον Λόγο του ποιητή.

Αμέσως θα σημειώσω ότι δεν είναι στις αρχές μου να αναλύω μαθηματικά τους στίχους των ποιητών σε φωνήματα, να τους εξετάζω ως κατασκευή, να αναζητώ τις αρετές και τα ελαττώματα της δομής. Μ' αυτά καταπιάνεται αρκετά μεγάλη ομάδα κριτικών, οι οποίοι και τη Βίβλο ακόμα θα τη διαλύσουν σε εξαρτήματα για κατασκευές. Οι οποιοσδήποτε ποσοτικές (ή παρόμοιες) έρευνες στις ανθρωπιστικές σπουδές καλούνται μόνο να επιβεβαιώσουν την αρμονία και την ποιότητα, που είναι ορατές και

χωρίς αυτό, είτε να τις διαφεύσουν. Εγώ προσλαμβάνω τους στίχους ως σύνολο, σαν πυροβολισμό, ο οποίος είτε βρήκε τον στόχο, είτε όχι, σαν λέξη, η οποία έγινε συνιστώσα της ψυχής και του νου του αναγνώστη, είτε τον προσπέρασε – προσλαμβάνω τους στίχους ως Κόσμο του Θεού. Αυτό δεν με εμποδίζει να δω το μέγεθος του χαρίσματος του ποιητή, τις αστοχίες του, τις δυνατότητές του. Για να είμαι ειλικρινής, συνήθισα περισσότερο να μιλώ με στίχους, από το να μιλώ γι' αυτούς· είναι πιο ευχάριστο να τραγουδώ την αγαπημένη μελωδία από το να την περιγράφω. Το κύριο είναι να υπάρχει μουσικό αφτί. Έτσι, λοιπόν, θα μιλήσω, θα τραγουδήσω για τους στίχους του Μιζγκούλιν, στο κάτω-κάτω η οργανική διευθέτηση είναι δική μου...

Το λαϊκό πνεύμα του ποιητή παρουσιάζεται στο ότι, παρά τη συμπαντική μοναξιά, τόσο της ψυχής, όσο και της προσωπικότητας του ποιητή, εκείνος αφομοιώνει τους πόνους και τις χαρές, τις ήττες και την περηφάνια του λαού του, της Πατρίδας του. Και μιλά γι' αυτά έτσι, ώστε οι στίχοι του γίνονται όχι μόνο οικείοι και κατανοητοί στον καθένα, αλλά ο οποιοσδήποτε μπορεί να τους απαγγείλει σαν να είναι δικοί του.

Ένας τέτοιος ποιητής είναι προικισμένος με ιδιαίτερη όραση, που δίνεται από τον Θεό και είναι συγγενής με την προφητεία, ενώ οι διοράσεις του, ντυμένες με τη μουσική του λόγου, γίνονται κτήμα του αναγνώστη:

*Κοίτα, απ' το παράθυρο αυτό
Μπορούσε να δει τη Ρωσία,
Να δει τη μοίρα της...*

(«Το σπίτι, όπου ζούσε ο Τιούτσεφ» 1922)

Θα επιχειρήσω να υποστηρίξω ότι η έμπνευση είναι όχι μόνο λυρική, αλλά έρχεται κι από τη μελαγχολία κι απ' τη συμπόνια· ο μηχανισμός της εκτόξευσής της είναι μεταφυσικός κι η υλοποίησή της είναι πάντα πράξη δημιουργίας. Εξού και η στιχουργία.

Η περίοδος της ημιδιάσπασης, της ασθένειας της Πατρίδας μας, που έλαβε χώρα κατά τη θυελλώδη και συγχρόνως θλιβερή δεκαετία του '90 του περασμένου αιώνα, βρήκε περιεκτική και ακριβή έκφραση στους στίχους του Δημήτρη Μιζγκούλιν. Με σβώλους πόνου τέτοιοι στίχοι σχίζουν τον γενικό καμβά επιλεγμένων ποιημάτων, τονίζοντας τον λυρισμό και τη φιλοσοφία,

τσιμεντάροντας τη δραματική ιστορία της Ρωσίας του 20^{ού} αιώνα.

*Στην Πατρίδα –όπως στον σιδηροδρομικό σταθμό –
Επικρατεί αναστάτωση και φασαρία,
Και το σκοτάδι μέσα στη γεμάτη κάπνα αίθουσα
Είναι τέτοιο, που δεν βλέπεις τη μύτη σου.*

Και ποιός από εμάς δεν είδε, δεν ένιωσε, δεν βίωσε αυτόν τον πόνο; Και μάλιστα στη λέξη «γνώρισε» πρέπει να τονιστεί ο «βίος», η «βίωση» διότι αυτή η προσέγγιση προσδιορίζει, υπογραμμίζει το μέγεθος της σπουδαιότητας των γεγονότων.

*Η Ρωσία πίνει αδιάκοπα, βαριά,
Σαν γυναίκα, με οδύνη,
Απελπισμένα,
Με μακρόσυρτο θρήνο, σαν από πείσμα,
Και, φαίνεται να 'ναι αδύνατη η σωτηρία.*

(«Ξεχασμένη φωτογραφία»)

Γι' αυτό και:
Έγινε το αδιαχώρητο στα ρωσικά νεκροταφεία.

Σε τέτοιο βαθμό, ώστε:
Χώρος για τον πόνο δεν έμεινε μέσα στην ψυχή.

*Η φλόγα της πυρκαγιάς χαμήλωσε.
Τώρα ακόμη κι η στάχτη κρύωσε.
Υπήρχε Πατρίδα και δεν υπάρχει πια.
Ο άνεμος πλανιέται σ' όλο τον κόσμο
Ανάμεσα στους παγωμένους φωστήρες.*

Αλλά ο Ρώσος ποιητής δεν θα ήταν Ρώσος ποιητής, αν δεν θυμόταν, δεν ήξερε, δεν έχυνε στο καλούπι του υπερήφανου λόγου την ιστορία της Ρούσικης γης, της Ρωσίας και δεν πίστευε σ' αυτήν, όπως ο Τιούτσεφ. Αξιομνημόνευτα, διδακτικά, επίκαιρα, ειρωνικά και πολύ πρωτότυπα συνέχισε τους στίχους του μεγάλου Ρώσου ποιητή ο Δημήτρης Μιζγκούλιν:

*Με το μυαλό δεν μπορείς να καταλάβεις τη Ρωσία,
Πόσο μάλλον αν δεν έχεις μυαλό...*

Ο ποιητής πιστεύει στη Ρωσία, όπως πιστεύει στον Θεό. Αλλιώς η ζωή χάνει το νόημά της. Όπως πίστευαν κι οι πρόγονοί μας, στους οποίους δεν έτυχαν λιγότερα δεινά απ' όσα έτυχαν σε μας και οι οποίοι ουκ ολίγες φορές σήκωσαν την πολύπαθη Ρωσία από τις στάχτες.

